

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De diuersis meritis latronu[m] ca. clxxiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

cem post iesum, id est ad angaria coegerunt cum: que est onus persone et operis: pangaria autem in persona. Sequebantur autem iesum mulieres plangentes eius

Quibus ipse ait, Nolite flere super me: sed super vos et super filios vestros, quasi diceret, Fletis pro imminente exitio gentis vestre. Potest esse una de causis quare in passione christi non solentur: quod dominus precor pro illis ut fieret. Dicebantur duo nequam cum eo: ut interficeretur: et venerunt in locum caluarie quod hebraice dicitur golgatha. Caluarie est proprie os capitis humani nudum. Et quod ibi decollabantur: et multa ossa capitum ibi aspersa erant: dicebat locus caluarie vel caluariarum. Ambrosius in epistola ad romanos videtur velle quod ibi sepultus fuerit adam: et a capite eius dicitur caluarie: et ei dicitur ab apostolo. Surge qui dormis: exurge a mortuis: et illuminabit tibi christus. De qua opinione dicit hieronymus quod favorabilis est interpretatio: et mulieres aures: non tamen vera. Unde credimus quod a falsariis positum in ambrosio, sicut et multa alia. Cum autem crucifigerent eum dicebat, Pater dimitte illis: quod nesciunt quid faciunt.

De diuisione vestium et tunica sortita, **Ca. CLXXI.**

Inc fecerunt

de vestibus eius excepta tunica quatuor partes, quod quatuor erant millites qui crucifixerunt eum. Tunica autem erat in consuetudine reticulato opere facta, et ideo scindi non poterat: desuper preterea per totum: habens scilicet pannum aliquem ex transuerso super humeros positum ad modum corrigie in pellicijs: et sortiti sunt de ea cuius esset.

De titulo triumphali. **Ca. CLXXII.**

Crispit autem pilatus

in titulo cause eius. Et in titulo causaz mortis eius Iesus nazarenus rex iudeorum, quod idem crucifixus est quod rex erat. Tres sunt tituli Christi

iudeorum. Et scripsit illi hebraice grece et latine ut dicitur exaz lingua rui hoies qui conuerunt ad die festum illi lege re possent et intelligere. Unde autem principium tituli scriptum fuerit tribus linguis incertum est sed finis. Hec est rex iudeorum, sic est scriptum hebraice: malcus iudeorum: grece basileos exomosoleon, latine rex confitentium. Crux autem non habebat super lignum transuersum aliquid habens formam thau. Sed pilatus suppositus cauilaz et tabulam affixam: et in tabula erat titulus sic.

Dicunt autem in cruce domini fuisse quatuor ligna diuersa: et forte in totidem diuersis generibus. Lignum erectum, transuersum, tabula supposita, tricus quodaz cui infixum erat crux qui in rupe defosus fuit. Inuenit enim lignum dominice crucis et palme et cypressi. Et ut quodaz tradunt oliue et cedri. Dixerunt autem iudei pilato ut mutaret titulum: et noluit, sed confirmauit dicens.

Nota quosdam velle in domini cruce fuisse tres tamen clauos.

Quod scripsit scriptum, immobiliter scriptum. Pretereuntes autem blasphemabant eum dicentes. Uach qui destruis templum dei etc. Similiter et sacerdotes illudabant et dicentes. Allos saluos fecit: seipsum non potuit saluum facere, quod. Nunc apparet quod non est se ipse beelzebub hoies sanabat: postquam enim se sanaret demones ei sentientes, vires suas fractas et hec agebat ut descenderet de cruce. Tamen in Biblia super exenterationem piscis legitur demonem stetitisse super brachium crucis: et considerasse in christis aliquam maculam peccati habere.

De diuersis meritis latronum, **Capitulum CLXXIII.**

Tria unus de suis

multis pedibus blasphemabat eum alter autem increpans blasphemauit eum ait. Memento mei domine dum ueneris in regnum tuum. Et audiuit a domino. Hodie me

Euangelica

cum eris in paradiso. **N**o intellige de terre: no vn expulsius est adam. neq; de angelico: quia ad illum ante christu nemo ascendit. s; in requie: qd est esse cu iesu. **U**el hodie eris mecu: qd est esse in paradiso. Forte fuit anima huic cum anima christi in sinu abrae: z cu illa regressa. Et qz no tunc penetrauit latro celos: etiā ex alijs multis locis scripturaz errauerunt quidā: putātes esse multa loca bonoz pter celū: paradysum scz ade: locaq; in aere z terra: vbi beate viuunt. nec tamen deū videbūt. **S**oli em pfecti cū angelis fruunt de visione. **O**b hoc etiā dictū putant. **V**ulte mā siones in domo patris mei sunt.

Ex pgo pgnit missa ē. **Ca. CLXXXIII.**

Labant autem iu

sta crucem mater iesu z maria cleophe z maria magdalene et ioānes. **T**unc dixit iesus matri de ioanne. **W**ulier ecce filius tuus. **E**t ioanni ait. ecce mater tua. **E**t ex illa hora accepit eā discipul⁹ in suam: qst suā hās matrē. vel in suā: qst pātem: vel in cōmunionē rez suaz. **T**ū nihil credidit habuisse ppiū: s; cū eēt beata pgo cū aplis iste spciale ei⁹ curaz habebat.

Quia ioānes assistit crucifixioni. ideo die eadez legi⁹ passio fm spm: licet merito pos

stemus legat quia scripsit postremus **D**e tenebris factis a sexta vsq; ad horam nonam.

Ca. CLXXXV.

Sexta autē hora

a tenebre facte sunt vsq; ad nonā per vniuersam terrā. **N**o fuit eclipsis solis vt quidā mentiti sunt. qz luna e reglōe fere erat ad solem. **E**clipsis at fieri solet tm in synodo solis z lune. **L**egit: quia tūc at hez nis vigebat studium: z cum inquisissent pbi lo sophi causaz tenebray. nec inueniret dixit dionys⁹ ariopagita: qz deus nature pattebat. **E**t fecerūt ei aram: z supscpserūt **I**gnorato deo. de qua legi⁹ in actib; apostolorum. **T**amē origenes videtur velle qz tenebre illi tm fuerūt super vniuersam terram iudee: qā si p vniuersum orbem diffuse fuissent: in ali quib; historijs et bnt

Quia trbo horis protense sūt tenebre. ideo z nos celebramus te

os fuerūt tenebre. in terra vero iessen vbi erāt filij isrl lux erat: ita modo qst ecōtrario: sup filios israel erāt tenebre alijs nationib; luce fruētib;.

nebras etiam tridna ne mortis: qst tridnas facimus exequias: qz nec albi monachi. r. factū lectōes nisi p mortuis: z tūc etiā p matus tenebrarum insinuat: que in

illis dieb; ceperūt pcedere diem. **E**xinctio candelarū fugam signat apostolorū. **U**el qz paulatim fit: occasiōē pphetaz a praua generatiōe factā. z tandem mortem intellige.

De clamore domini ad patrem.

Caplm. CLXXXVI.

T circa horā no

e naz iesus clamauit voce magna dicens **H**eli vel heloy lama eseb; thani: vna dicitio est heli: z sonat de⁹ meus. **H**el em nomē dei est. **o**y. id emē. **Q**uid aut sonet vox illa chri⁹ euāgelista interpretat⁹ est. **H**ic p; qz psalmus qui eiusdē verbis incipit de chro scrip⁹ est: no vt quidā putant ex psona dauid: vl beiter vl mardochei. **E**t dixerūt quidā. **H**elā vocat iste. **H**i romani erāt non intelligentes hebreum. **C**lamabat aut iesus se derelictū a patre: no qz deitas separata esset ab humanitate. sed qz ita traditus erat a patre calamitatib;: qz videbat derelictus. **U**el se derelictū a patre dicit: quia tūc fere inuicilis videbat passio eius: qā de toto genere hominū no videbatur quis redimere nisi latro qui fere solus credebat in eū. **U**n dicit in esala **F**act⁹ sum sicut qui colligit stipulam in messe. **E**t in psalmo. **S**ingularitē sum ego donec trāse

am: exceptra brā p; ne: quā etiā tūc credidisse credim⁹. **I**n huiusmodi ei semp ipsa excipitur.

Metaphorice loq; tur esalas: cū forte tēpore messis pposuit paterfamilias colligere messem: no inuenit nisi d; spicis stipu

lam. ita fuit d; chro: cū tēpore gratie deberet messem suam. id est iudeos colligere: no inuenit nisi solum latronem fidelem.

De morte dñi post gustatū acetū

Caplm. CLXXXVII.

Qstea dixit iesus

p Sitio. **U**as at erat ibi positū acetū plenuz. z vn⁹ ex ministris impleu

S